

Oponentský posudek disertační práce

JUDr. Petra Kotába

na téma: **Mezinárodní aspekty zdanění v České republice**

předkládané k obhajobě na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze,
katedře finančního práva a finanční vědy

Disertační práce zpracovaná na téma „Mezinárodní aspekty zdanění v České republice“ JUDr. Petrem Kotábem, (dále jen „autor“) pod vedením pana prof. JUDr. Milana Bakeše, DrSc. se zabývá v souladu se svým názvem problematikou mezinárodního zdanění. Jedná se o velmi aktuální téma v současném globalizovaném světě. Autor v úvodu vystihl, že dané téma se netýká jen daňové praxe zajímavější nadnárodní korporace a skupiny, malé a střední podnikatele či jednotlivce, to na straně jedné, ale na straně druhé se týká i státních orgánů podílejících se na správě daní.

Autor napsal svou práci o rozsahu 158 stran vlastního textu, kdy rozložení znaků na stránce odpovídá formálním požadavkům kladeným na tento druh prací. Systematika práce je následující: Úvod, 1. Základní pojmy a souvislosti mezinárodního zdanění, 2. Mezinárodní dvojí zdanění, 3. Mezinárodní daňové právo, 4. Některé formy přeshraničního podnikání a jejich daňové konsekvence, 5. Typy přeshraničních daňových situací, 6. Mezinárodní daňová optimalizace, 7. Opatření k zamezení vyhýbání se zdanění a daňových úniků, Závěr. Práce je doplněna shrnutím, seznamem příkladů, schémat a tabulek, Seznamem použité literatury, Anotací a Klíčovými slovy. Shrnutí, anotace a klíčová slova jsou zároveň přeloženy do anglického jazyka.

Zvolená systematika je vhodně uspořádána, odráží se v ní celá šíře zvoleného tématu. Předložená práce je zpracována zajímavým a vhodným způsobem, kdy vybrané principy a pravidla jsou popsána ve větší hloubce, přičemž se je snaží charakterizovat, osvětlit jejich působení a vymezit vztahy mezi nimi. Vědeckými metodami použitými v práci jsou metoda analýzy a syntézy, indukce a dedukce a rovněž tak metoda komparace.

Rozsah použité literatury je dostatečný, resp. nadstandartní, práce s literaturou odpovídá požadavkům a i forma citací je odpovídající. Zvláště pak oceňuji, že uváděné odkazy na webové stránky obsahují datum citace, což považuji za pozitivní. Předložená práce je po jazykové stránce bez chyb.

Rovněž tak metodologie předložené práce odpovídá požadavkům kladeným na tento druh vědeckých prací. Autor v úvodu vymezil východiska, stanovil si cíle své práce a také určil metody, které v předložené práci použil.

K vlastnímu obsahu práce potom uvádím, že práce je velmi vyvážená, kdy autor vhodným způsobem provádí analýzu v takovém rozsahu, aby se mohl věnovat všem zadaným otázkám proporcionálně. Zpracováním daného tématu se ukázalo, že téma bylo možná zadáno docela široce a jistě by autor byl schopen při užším záběru provést ještě podrobnější vědecké zkoumání. Jsem přesvědčena, že na některé z částí této předložené disertační práce by autor napsal samostatné disertační práce, např. část druhá „Mezinárodní zdanění“ nebo část pátá „Typy přeshraničních daňových situací“. Kladně hodnotím, že obecná konstatování jsou na mnoha případech doplněna konkrétními případy, např. v části 2.2.1 „Duální rezidence“ je uveden příklad 5, který vychází z konkrétní smlouvy mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a majetku. Takových příkladů je v práci celkem 21, rovněž je třeba se pozitivně vyjádřit k tzv. schématům (celkem 3) a tabulkám (celkem 3).

S ohledem na výše uvedené nepovažuji za potřebné se podrobněji zabývat jednotlivými částmi předložené disertační práce, ale obecně mám potřebu uvést, že autor správně vystihl, že tam kde se v daňověprávních vztazích objeví zahraniční prvkem, a to subjekt, objekt nebo obsah, máme co do činění s problematikou mezinárodního zdanění, resp. s problematikou mezinárodního dvojího zdanění. V první kapitole jsou nastíněny základní pojmy a souvislosti mezinárodního zdanění, druhá kapitola je věnována mezinárodnímu dvojímu zdanění a zkoumá jeho příčiny a modality, třetí kapitola se zabývá pojmem a podstatou mezinárodního daňového práva, všímá si jeho pramenů, čtvrtá kapitola se snaží stručně postihnout některé nejobvyklejší formy přeshraničního podnikání a jejich daňové konsekvence, v páté kapitole jsou vymezeny některé základní typy přeshraničních daňových situací a je naznačen způsob jejich řešení, šestá kapitola pojednává o některých typických směrech a modelech mezinárodní daňové optimalizace a sedmá kapitola pak naopak shrnuje některé z pohledu daňové správy a států jako příjemců daňových výnosů nežádoucí daňové praktiky.

Autor správně v závěru uvádí, že „Právě střet daňových suverenit jednotlivých států a z něj vyplývající mezinárodní dvojí zdanění, které je obecně považováno z řady ekonomických důvodů za nežádoucí, ale v některých případech i mezinárodní dvojí nezdanění, které ohrožuje příjmovou stránku veřejných rozpočtů a je popřením zásady daňové

spravedlnosti, vede k potřebě se mezinárodnímu zdanění důkladně věnovat v řadě ustanovení jak vnitrostátního, tak mezinárodního práva a k rozvoji této specifické oblasti daňového práva“.

Při ústní obhajobě by se měl autor vyjádřit k níže uvedeným okruhům otázek, případně blíže rozvést některé z nich podle své preference:

1. Mohl by autor předložené disertační práce podrobit analýze pojem „mezinárodní zdanění“, a to v tom smyslu co tento pojem označuje a co je na zdanění mezinárodního, jedná se o skutečně daňové vztahy, jak by se zdála naznačovat jazyková analýza?
2. Mohl by autor předložené disertační práce rozvést koncepci konfliktu věcných daňových jurisdikcí, tj. duálního zdroje příjmů a z toho vyplývající situaci mezinárodního dvojího zdanění a mohl by nastínit, jaké jsou možnosti zamezení mezinárodnímu dvojímu zdanění v takových případech?
3. Jsou opatření uplatňovaná v České republice k zamezení mezinárodního dvojího zdanění obsažena v daňových smlouvách, nebo můžeme nalézt i jejich vnitrostátní zdroje?

Závěr:

S ohledem na výše uvedené konstatuji, že doktorská disertační práce JUDr. Petra Kotába „Mezinárodní aspekty zdanění v České republice“ odpovídá formálním a obsahovým požadavkům kladeným na tento druh prací. Práce je podkladem pro příp. další a hlubší rozvinutí tématu v případné budoucí vědecké práci autora. Práci **doporučuji** k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Praze dne 15. září 2014

Prof. JUDr. Marie Karfíková, CSc.